

סדרת תקיפות נגד הבסיסים הרוסיים בחמימים ובטרטוס (תמונת מצב עדכנית ל-10 בינואר 2018)

10 בינואר 2018

תקיפת הבסיסים הרוסיים בחמימים ובטרטוס

לאחרונה מהווים הבסיס האווירי הרוסי והבסיס ימי בטרטוס יעד לתקיפות במתווים שונים (שיגור כלי טיס בלתי מאוישים, ירי רקטות, ירי פצצות מרגמה). להלן פירוט התקיפות (על פי כלי התקשורת הרוסיים):

◆ משרד ההגנה הרוסי פרסם הודעה כי **בין ה-5-6 בינואר 2018** סוכלה "מתקפת טרור" משולבת נגד בסיס האוויר הרוסי בחמימים והמרכז הלוגיסטי של הצי הרוסי בטרטוס. התקיפה בוצעה באמצעות **13 כלי טיס בלתי מאוישים המצוידים במטעני חבלה מייצור עצמי**. עשרה כלי הטיס ניסו לתקוף את **בסיס חמימים** ושלושה ניסו לתקוף את **הבסיס (הימי) בטרטוס**. לדברי הרוסים **אף אחד מכלי הטיס לא פגע במטרה**. שבעה כלי טיס הופלו על ידי מערכת ההגנה האווירית הרוסית ושישה הונחתו על ידי מערכות ה"א של צבא רוסיה (שלושה מהם התפוצצו בעת הנחיתה).

◆ לפי הודעת משרד ההגנה הרוסי, שוגרו כלי הטיס ממרחק של כחמישים ק"מ¹ והם היו מצוידים במכשור ניווט ותקיפה חדשני. בדיקה של מומחים רוסיים העלתה שתקיפה כזו יכולה הייתה להתבצע **אף ממרחק של מעל מאה ק"מ**. זו הייתה הפעם הראשונה, שבה נעשה שימוש **מאסיבי בכלי טיס מסוג זה**. לטענת הרוסים הטכנולוגיה להפעלת כלי הטיס הועברה, ככל הנראה, ממדינה שלישית, בעלת יכולות טכנולוגיות גבוהות. בהודעת משרד ההגנה הרוסי הודגש כי טכנולוגיה זו מאפשרת לארגוני הטרור לתקוף בשיטות דומות בכל מדינה (דף הפייסבוק של משרד ההגנה הרוסי, 8 בינואר 2018).

◆ ב-31 בדצמבר 2017 שוגרו מספר פצצות מרגמה לעבר בסיס האוויר הרוסי בחמימים. ב-4 בינואר 2018 אישר משרד ההגנה הרוסי כי אכן אירעה תקיפה נגד בסיס חמימים. על-פי דיווח משרד ההגנה, "קבוצת חבלה ניידת של חמושים" ביצעה את התקיפה, שכתוצאה ממנה נהרגו שני חיילים. משרד ההגנה הרוסי הכחיש את הדיווח לפיו הושמדו בתקיפה מטוסים רוסיים² (טאס, 4 בדצמבר 2018). היומון קומרסנט, שדיווח על התקרית ציין, כי היא **אחת התקריות החמורות, שאירעו מאז תחילת המעורבות הרוסית בסוריה**. עד לתקיפה זו לא היו פגיעות משמעותיות בצידוד הרוסי וזו הייתה

¹ העיר אדלב, מעוזם של ארגוני המורדים, נמצאת כ-85 ק"מ (בקו אווירי) מצפון מערב לבסיס הרוסי בחמימים. סביר איפא להניח שהשיגורים בוצעו במרחב שדרום מערב לאדלב, הנמצא בשליטת ארגוני המורדים.
² מספר מקורות מסרו שכתוצאה מהתקיפה הושמדו לפחות שבעה מטוסים רוסיים (ארבעה מפציצי Su-24, שני מטוסי Su-35s ומטוס תובלה מסוג An-72). כמו כן דווח, כי ייתכן ונפצעו עשרה אנשי צבא. כאמור משרד ההגנה הרוסי הכחיש את הידיעות הללו.

הפעם הראשונה שבה מערכות ההגנה האוויריות הרוסיות לא פעלו כראוי (קומרסנט, 3 בינואר, עודכן ב-4 בינואר, 2018).

◆ **מריה זכראובה, דוברת משרד החוץ הרוסי, דיווחה, כי ב-27 בדצמבר 2017, שיגרו "חמושים" מספר רקטות לעבר שדה התעופה הבינלאומי בלאד'קיה ולעבר בסיס חיל האוויר הרוסי בחמימים.** שתיים מהן יורטו על ידי מערכת ההגנה האווירית רוסית. רקטה שלישית שנורתה סתה ממסלולה נפלה בפאתי העיר ג'בלה (אתר משרד החוץ הרוסי, 28 בדצמבר 2017).

◀ על רקע האירועים הללו מסר מקור במשרד ההגנה של רוסיה, כי **האזור שסביב חמימים טוהר והורחב והוא מאובטח עתה על ידי כוחות צבא רוסיה** ולא ע"י צבא סוריה. כמו כן פועלים הכוחות הרוסים לאיתור וחיסול אלו שהשתתפו בהתקפות (אינטרפקס, 4 בינואר 2018). מומחים צבאיים רוסיים אמרו כי התקיפה האחרונה נגד האזור מחייבת את רוסיה **לשקול היטב הקמת מקלטים למטוסים הרוסיים השוהים במקום** (אלדרר אלשאמיה, 8 בינואר 2018).

מאפייני כלי הטיס החמושים שניסו לתקוף את בסיס חמימים וטרטוס

◀ על פי התקשורת הרוסית כלי הטיס החמושים שיורטו בניסיון התקיפה האחרון (5-6 בינואר 2018) **לא נבנו בטכנולוגיה מתקדמת.** הם היו מורכבים **מבסיס מעץ, כנפיים מעץ לבד, מכמות גדולה של סרט דביק ומפלסטיק. המנוע שלהם נבנה אף הוא באופן ידני.** עם זאת, כלי הטיס היו מאובזרים במכשור ניווט ותקיפה חדשניים שאפשרו לשגר אותם ממרחק רב ולבצע פוטנציאלית תקיפות מדויקות (קומרסנט, 9 בינואר 2018). לפחות אחד מכלי הטיס הונחה באמצעות GPS (כפי שמסר משרד ההגנה הרוסי). מהצילומים שפורסמו עולה, כי כל כלי טיס חמוש נשא על כל אחת מכנפיו חמש פצצות קטנות על גבי מסילות (סה"כ עשר פצצות).

מימין: אחד מכלי הטיס הבלתי מאוישים שהיו מעורבים בניסיון התקיפה. משמאל: הפצצות שנשאו כלי הטיס (דף הפייסבוק של משרד ההגנה הרוסי, 8 בינואר 2018).

◀ **משרד ההגנה הרוסי** טען כי הטכנולוגיה המתקדמת שבה נעשה שימוש בעת ניסיון התקיפה הועברה, ככל הנראה, "ממדינה שלישית" בעלת יכולות טכנולוגיות גבוהות (רמז לארה"ב?). בתגובה לדיווח משרד ההגנה הרוסי, מסר **אדריאן רנקין-גאלווי, דובר הפנטגון,** כי ארה"ב **תיעדה שימוש בטכנולוגיה דומה ע"י דאעש.** הוא הוסיף, כי האמצעים והטכנולוגיה שבהם נעשה שימוש בניסיון התקיפה **ניתנים לרכישה בקלות בשוק הפתוח,** וזה מעורר לטענתו דאגה (RIA, 9 בינואר 2018).

מי עומד מאחורי ניסיון התקיפות של כלי הטיס ומאין הם שוגרו?

עד כה לא קיבל אף ארגון אחריות על התקיפות שבוצעו ע"י כלי הטיס הבלתי מאוישים. עם זאת, מקורות צבאיים מסרו ליומון קומרסנט, כי ניתן להגיד בסבירות גבוהה שארגון המורדים האסלאמי אחראר אלשאם עמד מאחורי התקיפות. הארגון ניסה בעבר לתקוף באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים יחידות הנדסה של צבא סוריה בעיר חמץ (ניסיון שנכשל). על פי המקורות הצבאיים, פיענוח הנתונים של כלי הטיס הוכיח "באופן חלקי" את מעורבות אחראר אלשאם בתקיפה האחרונה (5-6 בינואר 2018). בבדיקה לאחור נטען, כי נעשה שימוש בכלי טיס דומים בתקיפת בסיס חמימים ב-31 בדצמבר 2017 (קומרסנט, 9 בינואר 2018).

משרד ההגנה הרוסי פרסם הודעה רשמית לפיה כלי הטיס הבלתי מאוישים, שהיו מעורבים בניסיון התקיפה נגד הבסיסים הרוסיים חמימים וטרטוס בסוריה, שוגרו מהכפר אלמוזרה (כ-32 ק"מ מדרום-מערב לאדלב). לפי הודעת משרד ההגנה הרוסי, אזור השיגור נמצא תחת שליטת "אופוזיציה מתונה" (רמז לאחראר אלשאם). בעקבות ממצאים אלה שלח משרד ההגנה הרוסי מכתבים לרמטכ"ל צבא תורכיה ולראש ארגון הביון הלאומי התורכי בהם הודגש הצורך, שתורכיה תמלא את חובתה לשמר את הפסקת האש בקרב הכוחות המזוינים הנמצאים תחת פיקוחה. כמו כן, התבקשה תורכיה להגביר את העבודות להקמת עמדות תצפית באזור אי-ההסלמה באדלב כדי לסכל תקיפות דומות של כלי טיס בלתי מאוישים בעתיד (אתר ערוץ בזדה, ערוץ טלוויזיה ממשלתי שנמצא בבעלות משרד ההגנה הרוסי, 10 בינואר 2018).

הכפר אלמוזרה (Al Mawzarah) ובסיס חיל האוויר הרוסי בחמימים (באדום) (Google Maps).

אחראר אלשאם, שהאצבע המאשימה הרוסית הופנתה אליה, הינו ארגון מורדים בעל אופי אסלאמי, אשר הוקם בתחילת מלחמת האזרחים בסוריה, בעקבות איחוד כמה ארגוני מורדים אסלאמיים. הוא נתמך ע"י תורכיה (שאליה כאמור, פנו הרוסים לאחר ניסיון התקיפה של כלי הטיס). מרכז הכוח של הארגון הינו במרחב

אדלב, שבו הארגון הדומיננטי הינו **המטה לשחרור אלשאם** (ג'בהת אלנצרה לשעבר). ביולי 2017 ניהל המטה לשחרור אלשאם פעילות צבאית נגד אחראר אלשאם במרחב אדלב, שבסיומה מיצב עצמו כארגון הדומיננטי במרחב אדלב. נראה, כי לנוכח המערכה לכיבוש אדלב פועלת תנועת אחראר אלשאם בשיתוף פעולה עם המטה לשחרור אלשאם, אף כי בגזרות לחימה נפרדות.

סיכום ומסקנות

◀ התקיפות נגד הבסיס הרוסי בחמימים והבסיס הימי בטרטוס בוצעו ע"י **ארגוני המורדים הפועלים במרחב אדלב**. מטרתן הייתה, להערכתנו, **להקל על לחץ הכוחות הסוריים**, הפועלים בסיוע אווירי רוסי, לכיבוש מובלעת אדלב (הכוחות הסורים קרובים עתה לכיבוש שדה התעופה הצבאי אבו אלצ'הור, שמדרום מזרח לאדלב, המהווה יעד ביניים חשוב במערכה). ייתכן כי ארגון אחראר אלשאם, הפועל עתה יחד עם המטה לשחרור אלשאם להדיפת ההתקפה, היה זה ששיגר את כלי הטיס לחמימים, **אולם הדבר עודנו דורש אימות**.

הירי המחיש לרוסיה כי למרות הצהרות הצמרת הרוסית על "הניצחון" שנחלו בסוריה ולמרות פינוי מקצת מהכוחות הרוסים **הדרך לסיוע מלחמת האזרחים עודנה ארוכה**. הוא גם המחיש את **הפגיעות של מאחזיהם האסטרטגיים ברצועת החוף ובמרכזם חמימים וטרטוס לירי מצד ארגוני המורדים השולטים של מרחב אדלב**.